

HU

HU

HU

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 22.9.2009
COM(2009) 488 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Kutatási Tanács működéséről és az „Ötletek” egyedi programban meghatározott célkitűzések 2008-as megvalósításáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az Európai Kutatási Tanács működéséről és az „Ötletek” egyedi programban meghatározott célkitűzések 2008-as megvalósításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

Az Európai Kutatási Tanácsot (EKT) 2007 februárjában egy bizottsági határozat¹ útján az EU kutatási politikájának új, nagyra törő alkotóelemeként hozták létre, a hetedik keretprogram rendelkezései értelmében. Az EKT révén hajtják végre az „Ötletek” egyedi programot, amely a 2007–2013 közötti időszakban 7,51 milliárd EUR költségvetéssel gazdálkodhat. Az EKT független tudományos tanács, amelyet egy célzott végrehajtó struktúra támogat, és amely a tudományos kiválóság, az autonómia, a hatékonyság, az átláthatóság és az elszámoltathatóság elveivel összhangban működik.

Ez a 2008-ra vonatkozó éves jelentés, amelyet a Bizottság az EKT tudományos tanácsával együttműködésben készített, a Bizottság által a testület fennállása második évének vonatkozásában az EKT működéséről és célkitűzéseinek megvalósításáról készített értékelést ismerteti.

Az EKT tevékenységei az említett évben két nagyobb körbe sorolhatók. Az első a program végrehajtásának folytatása és különösen az EKT által a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó első pályázati felhívás lebonyolítása, továbbá az EKT által az induló független kutatóknak és tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó második pályázati felhívás közzététele. A kapcsolódó tevékenységek között a következők szerepelnek: a pályázati felhívások kezelésére és a szakértői értékelésre irányuló rendszerek működésére vonatkozó finomítások, az eljárások és a folyamatok integritásának biztosítására irányuló intézkedések, stratégiai és igazgatási támogatás nyújtása a tudományos tanács számára, továbbá a tudományos közösséggel folytatott kommunikáció.

A tevékenységek második köre az EKT Végrehajtó Ügynökségének létrehozásához kapcsolódik, amely végső soron a célzott végrehajtó struktúra szerepét fogja átvenni, amelyet jelenleg a Bizottság tölt be. Ezen a területen a tevékenységek között a hatáskörök átruházásáról szóló jogi aktus elfogadása, az ügynökség új munkatársainak kiválasztása és felvétele, továbbá egy operatív bizottság kinevezése szerepelt. A Bizottság továbbá elkészítette a program végrehajtása során alkalmazott mechanizmusokra és struktúrákra vonatkozóan 2009 folyamán tartott felülvizsgálat módszertanát.

---

¹ A Bizottság 2007/134/EK határozata (2007. február 2.) az Európai Kutatási Tanács létrehozásáról (HL L 57., 2007.2.24., 14. o.).

2. JOGALAP

Az Ötletek egyedi programról szóló határozat² 4. cikkének (4) bekezdése értelmében:

A Bizottság garantálja az Európai Kutatási Tanács autonómiáját és integritását, biztosítja az arra bízott feladatok megfelelő végrehajtását, valamint éves jelentést nyújt be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az EKT működéséről és az egyedi programban meghatározott célkitűzések megvalósításáról.

Az említett határozat I. melléklete értelmében az éves jelentést a tudományos tanáccsal együttműködésben kell elkészíteni.

3. STRATÉGIAI KÉRDÉSEK

A tudományos tanács feladata az EKT tudományos stratégiájának megállapítása, ideértve az éves „Ötletek” munkaprogram létrehozását is. 2008-ban az EKT stratégiáját illetően alapvető változtatásokra nem került sor. Mindazonáltal történtek kiigazítások és finomítások, mivel az EKT finanszírozási forrásainak növelése most először tette lehetővé, hogy egyazon éves költségvetés keretén belül mind az induló független kutatóknak, mind a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó pályázati felhívásokat közzétegyék.

Az EKT szakértői értékelési rendszerét szintén finomították, különösen az interdiszciplináris javaslatok kezelését, az értékelési eredmények közzététele tekintetében az EKT kommunikációs stratégiáját, továbbá az érdekütközések elkerülésére vonatkozó stratégiát illetően.

3.1. Támogatások

A tudományos tanács az „Ötletek” egyedi program keretében két „alapvető” finanszírozási rendszert dolgozott ki, amelyek a kutatási kiválóság valamennyi tudományterületen történő előmozdítását célozzák. Ezek keretében az uniós tagállamokban vagy a hetedik keretprogram szerint társult országban élő vagy ilyen országba költöző kutatók állampolgárságukra való tekintet nélkül részesülhetnek támogatásban. Ilyen módon a humántőke is biztosítható: a legkiemelkedőbb tehetségeket Európában lehet tartani, illetve be lehet vonni.

Az említett rendszerek a következők:

Az EKT által az induló független kutatóknak nyújtott támogatás: a rendszer olyan kiváló kutatók független karrierjét támogatja, akik saját független kutatócsoportjuk létrehozásának vagy megszilárdításának vagy pedig – szakterületől függően – saját független kutatási programjuk létrehozásának szakaszában tartanak.

Az EKT által a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatás: a rendszer olyan vezető, tapasztalt kutatók által irányított kiváló és innovatív, a kutatók által kezdeményezett kutatási projekteket támogat, akik – életkortól függetlenül – immáron saját jogon független kutatásvezetőnek tekinthetők.

² A Tanács 2006/972/EK határozata (2006. december 19.) az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjának (2007–2013) végrehajtására irányuló Ötletek egyedi programról (HL L 400., 2006.12.30., 242. o.).

3.2. Munkaprogram

A 2008. évi „Ötletek” munkaprogramot³ a tudományos tanács hozta létre, majd azt 2008 elején továbbították a Bizottságnak, amely ezután elfogadta. Mivel az induló független kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2007. évi pályázati felhívásra rendkívül sok pályázat érkezett, kiigazítások váltak szükségessé. Az említett évben háromszor annyi javaslat került beküldésre, mint amennyire számítottak, és amellett, hogy ez jelentősen megterhelte a célzott végrehajtó struktúra erőforrásait (úgy az igazgatási, mint az informatikai infrastruktúrát) és az értékelő csoportokat, a pályázatoknak összességében csupán 3%-a bizonyult sikeresnek.

2008-ban ezért számos kiigazítást vezettek be a jövőbeli pályázati felhívások tekintetében, hogy biztosítható legyen a javaslatok korlátozott száma, ugyanakkor a pályázatok színvonala mégse alakuljon kedvezőtlenül. Bevezették a pályázók tudományos pályafutásának teljesítményértékelését és a javaslatok újbóli benyújtásának korlátozását, hogy visszatartsák a pályázókat a nem versenyképes javaslatok benyújtásától.

Az induló független kutatóknak nyújtott támogatást illetően bevezették a támogathatósági sáv szimmetrikus szűkítését. Ez a sáv 2007-ben 2–9 év volt, míg 2008-ban már csak 3–8 év. Az tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatás esetében úgy határoztak, hogy az első két felhívás (2008 és 2009) költségvetését összekapcsolják, és ilyen módon a pályázóknak az említett két egymást követő évben kb. 1 millió EUR összegű halmozott költségvetés áll rendelkezésére. A pályázókkal való egyenlő bánásmód biztosítása érdekében tehát lényegesen nem vizsgálták felül a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatás egyes szakaszait illetően a támogathatóság feltételeit, továbbá a pályázati és szakértői értékelésre vonatkozó eljárásokat az előző munkaprogramot illetően.

3.3. A szakértői értékelés módszertana

Mivel az EKT célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen feltétel az EKT szakértői értékelési folyamatának színvonala és a kutatói közösség ezzel kapcsolatos bizalma, a tudományos tanács gondosan megvizsgálta az EKT szakértői értékelési módszertanát. Magas szintű szakértői értékelő csoportokból álló struktúrát fogadott el, amely a kutatási tudományterületek teljes skáláját felöleli, a struktúrát pedig három főbb kutatási terület mentén szervezte meg: természet- és műszaki tudományok, élettudományok, továbbá társadalomtudományok és humántudományok. A csoportok tudományos tanács által javasolt tagjai között úgy az EU-n belül, mint azon kívül ott találjuk a legjobb nemzetközi hírnévnek örvendő tudósokat, mérnököket, elméleti szakembereket.

Egy-egy csoport számos szakterületet képvisel, ezzel biztosítható, hogy a magas színvonalú interdiszciplináris javaslatokat megfelelő módon tanulmányozzák. A csoportokat a csoportelnök vezeti, aki a szakértői értékelési folyamat egésze során biztosítja a láthatóságot és a hitelességet. A csoportok számát az előző felhívás során szerzett tapasztalatok alapján 25-re emelték az EKT által a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2008. évi első pályázati felhívás esetében, hogy az egyes csoportok terhelése egyenletesebb legyen, és biztosítsák a különféle tudományterületek képviseletét. Két csoportstruktúrát hoztak létre, melyek évenkénti váltásban működnek. Ezzel mérséklődik az egyes értékelőkre háruló

---

³ C(2007) 5746, 2007.11.29., nem tették közzé.

munkateher, másfelől pedig így ők maguk sincsenek kizárva az EKT-nál történő pályázás lehetőségéből.

Az induló független kutatóknak nyújtott támogatással foglalkozó csoportok számát szintén 25-re emelték, hogy a csoportok működése a két támogatási rendszerben konzisztens lehessen.

4. PROGRAMVÉGREHAJTÁS

A program végrehajtása során 523,90 millió EUR értékű kötelezettségvállalás (globális kötelezettségvállalás) és 227,20 millió EUR kifizetése valósult meg teljes mértékben. Az első összeg az „Ötletek” egyedi program működési hitelének 99,988%-a, a második pedig ennek 100%-a.

4.1. Támogatások

A támogatásokat a jogi és pénzügyi eljárások lezárását és a hivatalos odaítélési határozat meghozatalát követően hivatalos támogatási megállapodás útján ítélik oda. A támogatás előkészítési folyamata nem foglalja magában a javaslat tudományos vagy technikai tartalmára vonatkozó egyeztetéseket, a támogatás odaítélésére a benyújtott javaslat, továbbá a szakértői értékelésben ajánlott finanszírozás alapján kerül sor.

A megfelelő költségvetés (pl. már kiválasztott és visszavont javaslatok vagy harmadik országok bevételei) rendelkezésre állása esetén a támogatási megállapodás előkészítése a tartaléklistán lévő, első helyre sorolt javaslattal kezdődik, ezt a végleges rangsorban szereplő többi javaslat követi, csökkenő sorrendben.

4.1.1. Az induló független kutatóknak nyújtott 2007. évi támogatás

Az EKT által az induló független kutatóknak nyújtott támogatás odaítélésére vonatkozó első folyamatot 2008 első felében zárták le. A tudományos tanács a folyamatot közelről nyomon követte. A felülvizsgált 2007. évi munkaprogramban előirányzott, 292,2 millió EUR összegű eredeti költségvetés a hetedik keretprogramban részt vevő EU-n kívüli országok hozzájárulásainak köszönhetően 338 millió euróra bővült. Ez a megnövelt költségvetés tette lehetővé, hogy az EKT az eredetileg tervezett, nagyjából 250 támogatásnál többet finanszírozzon.

Végző soron a benyújtott javaslatok közül 299 pályázat részesült finanszírozásban, a szakértői értékelés során megállapított rangsor szerint.

4.1.2. A tapasztalt kutatóknak nyújtott 2008. évi támogatás

Az EKT által a tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó első pályázati felhívást 2007. november 30-án tették közzé, és ezekhez a szakterülettől (természet- és műszaki tudományok, élettudományok, továbbá társadalomtudományok és humántudományok) függően 2008 tavaszán belül három különböző határidőt határoztak meg. A felhívás egylépcsős pályázati eljárást (a pályázók benyújtják a teljes javaslatot, egy szinopszist, illetve a benyújtási határidővel bezárólag tudományos vezetői pályafutásuk igazolását) és kétlépcsős értékelést tartalmazott. Indikatív költségvetése 516,95 millió EUR volt.

A célzott végrehajtó struktúra a tudományos tanács döntésének megfelelően végrehajtotta az EKT szakértői értékelési rendszerét, ideértve a csoport tagjainak kinevezését is. Összesen 2 167 javaslat érkezett be (997 a természettudományok, 766 az élettudományok és 404 a társadalomtudományok és a humántudományok terén), és ezek közül egy támogathatósági ellenőrzést követően 2 034 pályázat esetében végeztek szakértői értékelést. Ez a szám jócskán alatta maradt a 2007. évi induló független kutatóknak nyújtott támogatás keretében benyújtott javaslatok számának, vagyis a benyújtott javaslatok számának csökkentése és a pályázatok színvonalának egyidejű megőrzése érdekében tett intézkedések sikeresnek bizonyultak⁴. 2008 végére a felhívás értelmében benyújtott javaslatok közül 275-et választottak ki finanszírozásra: 114-et a természettudományok, 84-et az élettudományok, 48-at a társadalomtudományok és a humántudományok terén, 29-et pedig az új interdiszciplináris kategória keretében értékelték. A harmadik országok bevételeinek rendelkezésre állásától függően 2009-ben több, az e felhívás keretében benyújtott javaslat esetében is lehetőség nyílik finanszírozásra.

4.1.3. Az induló független kutatóknak nyújtott 2009. évi támogatás

Az EKT által az induló független kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó második pályázati felhívást 2008 júliusában tették közzé, és ezekhez a szakterülettől függően 2008 őszén belül három különböző határidőt határoztak meg. Összesen 2 503 javaslatot nyújtottak be: 1 112-t a természettudományok, 927-et az élettudományok és 464-et a társadalomtudományok és a humántudományok terén. Mivel az eljárás még nem zárult le, a kiválasztott javaslatok számát illetően nincsenek végleges adatok.

4.1.4. A tapasztalt kutatóknak nyújtott 2009. évi támogatás

Az EKT tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó második pályázati felhívását 2008 novemberében tették közzé, és ezekhez a szakterülettől függően 2009 tavaszán belül három különböző határidőt határoztak meg. Mivel az eljárás még nem zárult le, a kiválasztott javaslatok számát illetően nincsenek végleges adatok.

4.2. Programbizottság

Az „Ötletek” programbizottság 2008. január 31-én, június 12-én és november 20-án tartott megbeszélést. Az (általában tanácsadói minőségben működő) programbizottság hivatalos feladatai mellett e megbeszélések célja az volt, hogy a bizottság teljes körű tájékoztatást kapjon az „Ötletek” program végrehajtásának helyzetéről és az EKT-ról, illetve hogy a stratégiai és működési kérdéseket illetően nyílt információcserére kerüljön sor a bizottság, a tudományos tanács, az EKT főtitkára és a célzott végrehajtó struktúra között.

4.3. Etikai felülvizsgálat

A 2007. évi induló független kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó pályázati felhívás keretében finanszírozásra kiválasztott 299 projektből 95-öt külső etikai bizottság is ellenőrzött, és ezek közül 40 esetben kellett teljes körű etikai felülvizsgálatot végezni. Egy projekt keretében használnak fel emberi embrionális őssejteket, és ezt a projektet 2008 októberében véleményezés céljából benyújtották az „Ötletek” szabályozási programbizottságnak.

---

⁴ Lásd még a 3.1. szakaszt.

A tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó 2008. évi pályázati felhívás esetében 126 javaslatot jelöltek ki etikai átvilágításra. Az átvilágítás során megállapítást nyert, hogy 57 javaslat esetében szükséges teljes körű etikai felülvizsgálat, és ezek közül 2 kívánt emberi embrionális őssejteket felhasználni. 61 olyan esetben kérték a nemzeti jóváhagyás egy-egy másolatát, amikor nem volt szükség teljes körű etikai felülvizsgálatra. Nyolc javaslat esetében a támogatási megállapodásra irányuló eljárás további dokumentumok benyújtása vagy újabb felülvizsgálatok nélkül is megindulhatott. A teljes körű etikai felülvizsgálatra 2008 novemberében került sor. Két esetben kérték új etikai felülvizsgálatot. Erre 2009 januárjában került sor, és a két javaslatot jóváhagyták azzal a kikötéssel, hogy a pályázók további dokumentumokat nyújtanak be.

4.4. Jogorvoslat

A jogorvoslati bizottságnak az „Ötletek” egyedi programmal foglalkozó csoportja⁵ 276 jogorvoslati kérelmet vizsgált meg az induló független kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2007. évi pályázati felhívás keretében benyújtott javaslatok összefüggésében, és 174 kérelmet a 2008. évi tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó pályázati felhívás keretében benyújtott javaslatokra vonatkozóan. Ezek a számadatok az egyes felhívások keretében benyújtott javaslatok kb. 3, illetve 8%-át jelentik.

A jogorvoslati bizottság megállapítása az volt, hogy az induló független kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó, 2007. évi pályázati felhívás keretében benyújtott pályázatok vonatkozásában 15 kérelem, a 2008. évi tapasztalt kutatóknak nyújtott támogatásra vonatkozó pályázati felhívás pályázatainak vonatkozásában pedig 14 kérelem esetében kell értékelést vagy újabb értékelést végezni. Két eset kivételével immár valamennyi értékelés és újabb értékelés lezárult. A korábbi határozatot egyetlen, a jogorvoslati bizottság által megvizsgált esetben sem semmisítették meg.

4.5. Kommunikáció

2008 folyamán komoly erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy a tudományos közösséget eredményesen tájékoztathassák az EKT tevékenységeiről, és a nagyközönség figyelmét is felkeltsék. 2008 során számos olyan alapvető kommunikációs eszköz, termék és csatorna került kialakításra, amelyek lehetőséget biztosítanak az EKT-val kapcsolatos tájékoztatásra.

2008. október 7-én rendkívül sikeres EKT-konferencia került megrendezésre Párizsban, a francia elnökség idején. *Az Európai Kutatási Tanács a kiválóság stratégiájáért: az első kedvezményezették úttörő munkája* című konferencia keretében az EKT fennállásának első évében megvalósult finanszírozási műveleteket értékelték, és az EKT induló független kutatóknak nyújtott támogatásának számos kedvezményezettje megoszthatta tapasztalatait. Az EKT emellett kommunikációs stratégiájának keretében nemzetközi visszhangot keltő tudományos vásárokon és kongresszusokon is részt vett, első körben az USA-ra mint színhelyre összpontosítva.

---

⁵ HL L 391. és HL L 400., 2006.12.30. (EK-, illetve Euratom-szabályok) és az Euratom helyesbítése, HL L 54., 2007.2.22., 4. o.

4.6. Az „Ötletek” egyedi program nyomon követése, vizsgálata és értékelése

2008 folyamán intézkedésekre került sor annak biztosítása érdekében, hogy az EKT működése hatékony, átlátható és elszámoltatható legyen, továbbá hogy az EKT valóban „tanuló szervezetként” működjön, amely eredményeit folyamatosan értékeli, eljárásait pedig a megszerzett tapasztalatok alapján kiigazítja és fejleszti.

2008 során az EKT mindvégig arra törekedett, hogy tudományos szempontból tovább fejlessze tevékenységei és az általa kifejtett hatás nyomon követésére, vizsgálatára és értékelésére irányuló stratégiáját. Létrehoztak egy olyan keretet, amelyben az EKT stratégiai szükségletei, a tudományos tanács feladatai, továbbá a Bizottságnak a program végrehajtásának nyomon követésére és értékelésére vonatkozó kötelezettsége egyaránt helyet kap. Ebben a keretben figyelembe veszik a különféle típusú lehetséges következményeket és hatásokat, továbbá az EKT teljesítményének átfogó, integrált értelmezését.

4.6.1. Támogatási intézkedések

A koordinált támogatási intézkedésekre vonatkozó pályázati felhívás közzétételére vonatkozó kötelezettségvállalásnak első alkalommal a 2008. évi munkaprogramban tettek eleget. Az első koordinált támogatási intézkedésekre vonatkozó pályázati felhívásra 2008 júliusában került sor, a benyújtási határidő pedig 2008 novembere volt, a cél pedig az, hogy létrehozzák olyan projektek, tanulmányok és kapcsolódó kezdeményezések portfólióját, amelyek hozzájárulnak majd az EKT és az „Ötletek” program hatásának nyomon követéséhez, vizsgálatához és értékeléséhez. A munkaprogramban emellett támogatási intézkedések is szerepeltek egyes jogalanyok (megnevezett kedvezményezettek) tevékenységeit számára, azzal a céllal, hogy ezek a tudományos tanács elnöke és alelnökei számára támogatást nyújtsanak ez utóbbiak munkahelyén⁶.

Két javaslat kiválasztására került sor, és ezek közül az egyik a program által a kutatókra, a kutatási szervezetekre, a finanszírozó intézményekre és a szakpolitikai struktúrákra gyakorolt hatást elemezte, a másik pedig a karrierfejlődésre, a fogadó intézményekre, a kutatási struktúrákra és a kutatási eredményekre kifejtett hatást. Az eredményeket a fentebb ismertetett keret alapján elemezték, 2008 novemberében pedig egy második koordinált támogatási intézkedésekre vonatkozó pályázati felhívást tettek közzé, amely azokra a „résekre” összpontosított a szóba jöhető témákat és területeket illetően, ahol az előző felhívás keretében egyetlen javaslatot sem választottak ki finanszírozás céljából. Tájékoztatták az értékelő közösséget, és szeptember 16-án Brüsszelben tájékoztató napot szerveztek.

4.6.2. A struktúrák és a mechanizmusok felülvizsgálata

A folyamatban lévő értékelések mellett az Ötletek egyedi program létrehozásáról szóló határozat I. melléklete a következőkről rendelkezik:

a tudományos kiválóság, az autonómia, a hatékonyság és az átláthatóság kritériumai tekintetében – a Tudományos Tanács teljes bevonásával – el kell végezni az EKT struktúráinak és mechanizmusainak független felülvizsgálatát. Ez magában foglalja a Tudományos Tanács tagjainak kiválasztási folyamatát és kritériumait is. A felülvizsgálat kifejezetten a végrehajtó hivatalon alapuló struktúra, valamint a

---

⁶ Ezek a támogatási intézkedések a hatodik keretprogram értelmében előkészítő intézkedés gyanánt hasonló célból létrejött egyedi támogatási intézkedéseket követték.

Szerződés 171. cikkén alapuló struktúra előnyeinek és hátrányainak felmérésére irányul. E felülvizsgálat alapján ezeket a struktúrákat és a mechanizmusokat szükség szerint módosítani kell. A Bizottság biztosítja, hogy valamennyi szükséges előkészületi munkát – beleértve az általa esetleg szükségesnek tartott jogalkotási javaslatokat – a lehető leghamarabb elvégezzék és a Szerződésben előírtak szerint benyújtsák az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, az esetleg szükséges módosított struktúrába való átmenet érdekében.

A Bizottság 2008 folyamán közleményt terjesztett az Európai Parlament és a Tanács elé az Európai Kutatási Tanács felépítésével és mechanizmusával kapcsolatos, független szakértők által elvégzendő átvilágítás módszertanáról és alapelveiről⁷. A felülvizsgálatra 2009-ben került sor.

5. AZ EURÓPAI KUTATÁSI TANÁCS SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

5.1. A tudományos tanács

2008 folyamán – személyes okokra hivatkozva – a tudományos tanács három tagja mondott le tisztségéről⁸. A Bizottság a tudományos tanács három új tagjának kiválasztására „tagfelvételi bizottságot”⁹ hozott létre. Ezt a bizottságot arra is felkérték, hogy tegyen ajánlást a jövőbeli tagcserék módszerére vonatkozóan¹⁰.

A tudományos tanács 2008 folyamán öt alkalommal találkozott, plenáris ülés formájában. Az EKT igazgatósága, amelyet a tudományos tanács annak érdekében hozott létre, hogy megtervezze a tudományos tanács üléseit, és kapcsolatot tartson a célzott végrehajtó struktúrával, az év folyamán hét alkalommal ült össze. A tudományos tanács emellett nem hivatalos „stratégiai elmélkedést” is tartott, amelynek során a tudományos tanács működésének első három évében szerzett tapasztalatokat vitatták meg, emellett pedig megbeszélték a jövőbeli stratégiai irányvonalakat.

5.2. Az EKT Végrehajtó Ügynöksége mint célzott végrehajtó struktúra létrehozása

Az EKT létrehozásáról szóló határozat értelmében a célzott végrehajtó struktúra külső struktúra, amely az igazgatási végrehajtás és a programvégrehajtás valamennyi szempontjáért felelős, a munkaprogramban előírtak szerint. A célzott végrehajtó struktúra különösen a tudományos tanács által megállapított elveknek megfelelően végrehajtja az értékelő eljárásokat, a szakértői értékelést és a kiválasztási eljárást, emellett pedig biztosítja a támogatások pénzügyi és tudományos irányítását.

2007-ben fogadták el a célzott végrehajtó struktúra külső struktúrájára vonatkozó követelménynek egy végrehajtó ügynökség létrehozása útján való megfelelésre irányuló

---

⁷ COM(2008) 526.

⁸ Ezek a következők: Paul J. Crutzen professzor, Lord May of Oxford professzor és Manuel Castells professzor.

⁹ E bizottság tagjai a következők voltak: Eero Vuorio professzor (a Turku Egyetem kancellárja) mint a bizottság elnöke és Hélène Ahrweiler professzor (a Párizsi Akadémia tiszteletbeli rektora és kancellárja), Zita Aušrelė Kučinskienė professzor (a Vilniusi Egyetem Orvostudományi Karának dékánja) és Arnold Schmidt professzor (a Bécsi Műszaki Egyetem tanára) mint tagok.

¹⁰ News Alerts on EU Research: Set up of the ERC Identification Committee. Brüsszel, 2008. szeptember 23. (<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=newsalert&lg=en&year=2008&na=na-230908>)

határozatot, amelyet hivatalosan a Bizottság 2007. december 14-i határozata hozott létre¹¹ a végrehajtó hivatalok általános rendszerének¹² keretében. Egy költség–haszon elemzésből az is kiderült, hogy az igazgatási költségek a Végrehajtó Ügynökség alkalmazásával az Ötletek egyedi program létrehozásáról szóló határozatban eredetileg tervezett 5%-ról 3,5%-ra csökkenthetők, márpedig ez az arány a hasonló finanszírozási hivatalokhoz képest kedvező.

5.2.1. *A hatáskörök átruházásáról szóló jogi aktus*

A Bizottság 2008 októberében a hatáskörök átruházásáról szóló jogi aktust fogadott el, és ebben hatáskört ruházott az EKT Végrehajtó Ügynökségére a program végrehajtása során szükséges feladatok elvégzésére és a tudományos tanács támogatására¹³. A további egyedi feladatok között a tájékoztatási, kommunikációs és ismeretterjesztési tevékenységek megtervezése és végrehajtása, továbbá a javaslatok értékelése céljából szakértők kinevezésére és támogatási megállapodások aláírására vonatkozó hatáskör szerepel.

5.2.2. *Operatív bizottság létrehozása*

Operatív bizottság létrehozásáról valamennyi végrehajtó hivatal esetében rendelkeznek¹⁴, és ennek feladata különösen a hivatal munkaprogramjának és igazgatási költségvetésének évenkénti elfogadása. Az EKT Végrehajtó Ügynökségének operatív bizottságát 2008-ban bizottsági határozattal¹⁵ hozták létre, összetétele pedig az EKT egyedi sajátosságait tükrözi. Az EKT Végrehajtó Ügynökségének operatív bizottsága a Bizottság három képviselőjéből és a tudományos közösség két képviselőjéből áll, akik közül egy személy a tudományos tanács tagja, az EKT főtitkára pedig megfigyelői státusszal bír.

5.2.3. *Az igazgatási autonómia elérése*

Amíg az ügynökség az igazgatási autonómiát meg nem kapta, az EKT-ről szóló határozatnak megfelelően a célzott végrehajtó struktúra feladatait a Bizottság ezzel foglalkozó szervezeti egysége, a Kutatási Főigazgatóság S. Igazgatósága látta el¹⁶. A folyamat 2008-as elindítása óta jelentős előrelépés történt az ügynökség hivatalos létrehozását és megbízatását tekintve, úgy az ügynökség jogi és igazgatási keretének létrehozását, mint az S Igazgatóság feladatainak az ügynökségre való átruházását illetően.

---

¹¹ A Bizottság 2008/37/EK határozata (2007. december 14.) az 58/2003/EK tanácsi rendelet alkalmazásában a felderítő kutatás területén az Ötletek közösségi egyedi program igazgatásával megbízott Az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége létrehozásáról (HL L 9., 2008.1.12., 15. o.).

¹² A Tanács 58/2003/EK rendelete (2002. december 19.) a közösségi programok igazgatásában bizonyos feladatokkal megbízott végrehajtó hivatalokra vonatkozó alapszabály megállapításáról (HL L 11., 2003.1.16., 1. o.).

¹³ A Bizottság határozata (2008.10.8.) hatásköröknek a különösen a közösségi költségvetésben szereplő előirányzatok végrehajtását magukban foglaló, az Ötletek egyedi programnak a kutatás területén történő végrehajtásához kapcsolódó feladatok teljesítésére figyelemmel az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynökségére történő átruházásáról, C(2008) 5694 (nem tették közzé).

¹⁴ A közösségi programok igazgatásában bizonyos feladatokkal megbízott végrehajtó hivatalokra vonatkozó alapszabály megállapításáról szóló, 2002. december 19-i 58/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 11., 2003.1.16., 1. o.) 8. cikke.

¹⁵ A Bizottság határozata az Európai Kutatási Tanács Végrehajtó Ügynöksége operatív bizottsága öt tagjának és egy megfigyelőjének kinevezéséről, C(2008) 5132 (nem tették közzé).

¹⁶ Az ügynökség az igazgatási autonómiát 2009. július 15-én kapta meg.

5.3. Személyzet kirendelése és felvétele

2008-ban tették közzé az első, személyzetfelvételre vagy -kirendelésre vonatkozó pályázati felhívásokat és álláshirdetéseket az ügynökség munkaköreinek és álláshelyeinek betöltése céljából. Ilyen módon az EKT Végrehajtó Ügynöksége személyzeti struktúráját egyenletesen lehetett felépíteni, az év végére már 61 munkakört töltöttek be, és a felvett munkatársak feladataikat a Kutatási Főigazgatóság S Igazgatóságának munkatársaival együtt látták el. Emellett az említett főigazgatóság az ügynökség számára 11 tudományos tisztviselőt kölcsönzött. A személyzetfelvétel és a személyzet kirendelése olyan tempóban alakult, hogy az említett időszakban az S Igazgatóság munkatársainak létszámában bekövetkezett csökkenés mértékét is meghaladta.

Ilyen módon a program megfelelő végrehajtásában nem mutatkozott törés, az ügynökség igazgatási kapacitása ugyanakkor viszont bővült és megerősödött, a 2009-ben történő autonómmá válásra is figyelemmel¹⁷.

5.3.1. A szolgálat érdekében kirendelt tisztviselők

Jack Mettheyt, az S Igazgatóság igazgatóját párhuzamosan az EKT Végrehajtó Ügynökségének megbízott igazgatójává is kinevezték¹⁸ az ügynökség igazgatójának kinevezéséig.

Az igazgatói munkakör mellett 19 álláshelyet terveznek olyan bizottsági tisztviselőkkel betölteni az ügynökségnél, akiket a szolgálat érdekében rendelnek ki: ezek közül tizenhatot vezetői szinten, hármat pedig nem vezetői szinten. Az említett álláshelyeket az év folyamán meghirdették, és 2008 végére egy vezetői munkakört be is töltöttek.

5.3.2. Kívülről felvett ideiglenes alkalmazottak

A főbb tudományos, működési és igazgatási munkakörökben kívülről felvett ideiglenes alkalmazottakat foglalkoztatnak. 2008-ban mind a 80 ideiglenes alkalmazotti álláshelyet meghirdették, és ezek legtöbbször tekintetében az év végére már meglehetősen előrehaladt a kiválasztási eljárás. Mivel az említett személyzeti kategória esetében a felvételi eljárás igen hosszadalmas, az első ideiglenes alkalmazottak már 2009 elején munkába léptek az ügynökségnél.

5.3.3. Szerződéses alkalmazottak

Különbféle feladatkörökben, ideiglenes alkalmazottak felügyelete mellett történő munkavégzésre szerződéses alkalmazottakat vesznek fel.

5.3.4. Kirendelt nemzeti szakértők

Az S Igazgatóságnál dolgozó kirendelt nemzeti szakértők számára lehetőséget kínáltak az ügynökséghez történő áthelyezésre. 2008 végéig tizenegy szakértő élt ezzel az ajánlattal.

---

¹⁷ Lásd az 5.2.3. szakaszt.

¹⁸ A Bizottság 2008. július 16-án tartott, 1839. ülésén hozott határozat.

5.4. Elhelyezés

Az EKT számára külön helyiségekről gondoskodtak Brüsszelben, a „Covent Garden” épületben, a *Gare du Nord* és a városi botanikus kert közelében, és itt kap majd helyet a Bizottság Kutatási Végrehajtó Ügynöksége (REA) is, amely a hetedik keretprogram további egyedi programjainak irányításával foglalkozik. Ezekben a helyiségekben található az ügynökség személyzetének és az EKT főtitkárának az irodái, továbbá itt tartják a tudományos tanács szakértői értékeléseivel kapcsolatos megbeszéléseket is.

Az EKT Végrehajtó Ügynökségének teljes személyzete várhatóan 2009 végéig költözik az új irodákba.

6. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS 2009-RE VONATKOZÓ KILÁTÁSOK

Az EKT Végrehajtó Ügynöksége tekintetében jogalkotási és működési szempontból 2008 folyamán jelentős előrelépés történt, melynek következtében az ügynökség 2009-ben autonómiát kapott. A tudományos tanáccsal való tényleges együttműködés meghatározó tényező volt. Folytatódott és új lendületet kapott az ügynökségnél a személyzet felvétele és kirendelése, és ezzel az első pályázati felhívás által kiváltott érdeklődés és rendkívül sok reagálás miatti kezdeti késedelmeket sikerült is behozni.

Az EKT támogatási rendszereit a jövőben tovább fejlesztik annak biztosítása érdekében, hogy ezek továbbra is a kiválóságot támogatják, illetve hogy ezeket hatékony módon irányítják. Megvizsgálják az EU és a társult országok harmadik országokban élő kutatók előtti vonzerejének növelésére irányuló intézkedéseket. Kiigazításokat és kampányokat terveznek a női kutatók fokozottabb részvételének céljából is. A tudományos tanács abban állapodott meg, hogy még inkább megerősíti a munkaprogram azon rendelkezéseit, amelyek a női tudósok szakmai pályafutásában bekövetkező megszakításokkal foglalkoznak.

Az EKT emellett arra is törekszik, hogy a finanszírozás ne csupán Európa gazdagabb országaira és régióira korlátozódjon. Az EKT támogatási mintaszerződése keretében és az egyéb rendelkezésre álló igazgatási és jogi lehetőségeken belül elvárják, hogy a fogadó intézmények megfelelő intézkedéseket tegyenek olyan élenjáró tudósok és elméleti szakemberek bevonására és itt tartására, akik EKT-támogatásban részesülhetnek.

Ugyanakkor elvárás, hogy a fogadó intézmények az EKT-támogatás erőforrásait az egyedi kutatási projekt célkitűzéseinek megvalósítására fordítsák. Az EKT-támogatások keretében a kutatási kiválóságot az Európai Unió és a társult országok egészén belül kell támogatni, ideértve olyan országokat és régiókat is, amelyekben kevesebb a kutatási létesítmény és infrastruktúra. Ilyen módon az EKT-támogatások egész Európában kiegészíthetik a fogadó intézményeknek a kiválóság megteremtésére vagy megerősítésére irányuló erőfeszítéseit.

Az eredményességet és a hatékonyságot nyomon követés és értékelés és különösen az EKT struktúráinak és mechanizmusainak felülvizsgálata útján fejlesztik. Az EKT önmagát „tanuló szervezetnek” tekinti, és az eddigiekben szerzett tapasztalatok révén a jelenlegi biztosok testületének hivatali ideje alatt elvégzendő felülvizsgálat értéket hordozó tevékenység lehet.